

نگاهی به تاریخ ارمنیان تهران

(۲)

نگارش ادیک باغداساریان
(ا. گرمانیکی)

۲- استقرار ارمنیان در تهران

استقرار ارمنیان در تهران احتمالاً از اواخر سده هجدهم میلادی آغاز شده است یعنی هنگامی که کریم خان زند ده خانواده ارمنی سنگ تراش (بنا به منابعی جواهرساز) را از جلفای نو (اصفهان) به آنجا آورده در ده دولاب و حومه شهر اسکان داد جایی که گورستان قدیمی ارمنیان اکنون واقع است. اگر پیش از آن در تهران ارمنی زندگی می کرده باید مسافر یا شاغلین موقت بوده باشند و نه ساکنان ثابت. آنان در سال ۱۷۶۸ اقدام به بنای کلیسای تادئوس بادوغمیتوس مقدس در "کوچه آرامنه" واقع بین گذر غریبان و بازارچه حضرت عبدالعظیم نمودند. آغا محمد خان قاجار در سال ۱۷۹۵ اسرایی را از ارمنستان به تهران فرستاد و از قراباغ هم ۵ خانوار ارمنی را به اینجا مهاجرت و در منطقه دروازه قزوین اسکان داد. در این محله دو خانواده ارمنی اهل تفلیس به نامهای هوسپیان و استپانیان زندگی می کردند. کلیسای کوچک قبلی این محله به هزینه آنان ساخته شده بود.

پس از به قدرت رسیدن فتحعلیشاه قاجار در سال ۱۷۹۸ از نواحی مختلف کشور سیر مهاجرت ارمنیان به تهران آغاز شد. به فرمان این پادشاه از جلفای اصفهان و تبریز صنعتگران ارمنی به تهران آورده شدند. اکثریت ارمنیان در دروازه قزوین اسکان داشت اگر چه در ناحیه شاه عبدالعظیم و نواحی دیگر تهران، ملیت های دیگر نیز زندگی می کردند. در ناحیه شاه عبدالعظیم کلیسای کوچک یاد شده وجود داشت که در محوطه آن ولیعهد گرجستان آلکساندر و دیگر شخصیت های سایر ملل دفن شده اند. در محله دروازه قزوین کلیسای گئورگ مقدس در سال ۱۸۸۴ به جای کلیسای قدیم ساخته شد (بنای ۹۵-۱۷۹۰).

با ترقی و رونق شهر تهران و ایجاد امکانات نسبی بیشتر، سیل مهاجران از سرتاسر کشور به آنجا سرازیر گردید. ارمنیان نیز به عنوان بخشی از جامعه ایران از این امر مستثنی نماندند. به ویژه آنکه در اثر از هم پاشی تدریجی جوامع روستایی و روی آوری روستاییان به شهرها ارمنیان بسیاری در طلب کار و اشتغال به تهران آمدند. طبق آمار نقل شده توسط تذکره نویسان و برخی نشریات جمعیت ارمنی تهران در سالهای مختلف به شرح زیر بوده است:

در سال ۱۸۵۱م.	۳۱۰ نفر
" ۱۸۵۷م.	۵۵۱ نفر
" ۱۸۷۱م.	۷۵۰ نفر
" ۱۸۸۰م.	۱۱۷۷ نفر
" ۱۹۰۳م.	۱۴۵۰ نفر
" ۱۹۱۴م.	۲۹۰۵ نفر
" ۱۹۲۲م.	۳۲۴۷ نفر
" ۱۹۵۹م.	۶۰/۰۰۰ نفر
" ۱۹۷۸م.	۱۱۰/۰۰۰ نفر

غیر از تهران در حومه و اطراف شهر نیز ارمنیان اسکان یافته اند. مثلاً در ۱۸۹۸ جمعیت ارمنی ونک ۳۵ خانوار با یک کلیسا و کشیش و مدرسه، خردون در شرق ونک با ۲۲ خانوار، دروس در شمال شرق تهران با ۱۲ خانوار، بوم هن با ۱۱ خانوار، ده لشکرک با ۶ خانوار، تالو، گلندوک ۱۱، ده

حسن آباد ۱۲، ده تیغستان با یک، قلعهک با دو، داودیه با ۴ و منصورآباد با ۳۰ خانوار.

به جز از سیر طبیعی مهاجرت ارمنیان به تهران یک عامل مهم دیگر باعث کثرت جمعیت آنان در پایتخت گردید. پس از پایان جنگ دوم جهانی بنا به پیشنهاد دولت ارمنستان و تصمیم مورخ ۲۱ نوامبر ۱۹۴۵ دولت اتحاد جماهیر شوروی مهاجرت ۳۰ هزار نفر ارمنی از کشورهای ایران، یونان، بلغارستان، رومانی، لبنان و سوریه به ارمنستان مجاز اعلام گردید. در این سال بیش از ۱۳۰ هزار نفر از این کشورها تقاضای مهاجرت نمودند لذا تعداد واقعی مهاجران از ۵۰ هزار نفر گذشت که از این تعداد ۲۰۵۹۷ نفر از ارمنیان ایران بودند. نخستین کاروان مهاجران در ۲۹ ژوئن ۱۹۴۶ از تهران راهی ارمنستان شد. در سال ۱۹۴۷ تعداد ۳۵۴۰۱ و در ۱۹۴۸ تعداد ۱۰ هزار نفر از کشورهای مختلف از جمله ایران به ارمنستان مهاجرت نمودند. پس از آن با توجه به مشکلات فراوان مانند خانه و محل اسکان و جز آن مسأله مهاجرت موقتاً متوقف گردید. امور مربوط به مهاجران توسط نمایندگان ویژه دولت ارمنستان و در برخی کشورها توسط سفارت شوروی انجام می گردید. بدین منظور در ۳۱ مارس ۱۹۴۶ «کمیته مرکزی کمک به مهاجران ارمنی ایران» در تهران تشکیل شد. نمایندگان ارمنستان مارتیروس ملکونیان، روبن کلاتریان و روبن غازاریان وارد تهران شدند، اینان در واقع سازمان دهندگان کمیته یاد شده با همکاری ارمنیان محلی بودند و لذا یکی از شخصیت های خیر تهران به نام رومان عیسیاف به ریاست این کمیته برگزیده شد، اعضای دیگر عبارت بودند از: اسقف واهان گستاندیان رهبر حوزه اسقفی و رئیس تشریفاتی، هایک گاراگاش نایب رئیس، آشوت خانجیان و غازار سیمونیان. محل کمیته واقع در خیابان نادری (جمهوری فعلی) کوچه همایون بلاک ۶۲ بود. در این سالها عده کثیری از ارمنیان به ویژه روستائیان برای مهاجرت نام نویسی کردند و تعداد روستائیان ارمنی به تنهایی بالغ بر ۳۰ هزار نفر بود. با وجود اینکه به برخی روستاها اطلاع داده شده بود که خانه و اموال خود را تا اطلاع ثانوی به فروش نرسانند لیکن تب مهاجرت از یک سو و نیز ظلم و ستم خانها و فئودالهای محلی از دیگر سو تاب تحمل را از روستائیان گرفته بود و لذا این امر باعث گردید تا آنان دار و ندار خود را فروخته برای مهاجرت مهیا شوند. گروه اخیر پس از چندی از روستاهای بربرود، چپلاق، کزاز، کمره، چهارمحال و سلطان آباد و جز آنها با مسایل فراوان روبرو گشته به تهران آمدند و در نواحی بهجت آباد، یوسف آباد، قزل قلعه، حشمتیه، مجیدیه، وحیدیه، زرکش و نارمک و جز اینها اسکان یافتند. یکی از مهمترین مراکز اینگونه مهاجران منطقه بهجت آباد بود که ۱۲۰۰ خانواده ارمنی را در خود جای داد. اینان پس از تلاش تقریباً "دراز مدت حدود ۱۵ سال توانستند به زندگی خویش سر و سامان بدهند. در بهجت آباد با تلاش بسیار، در ۱۵ نوامبر ۱۹۴۸ مدرسه نرسیسیان به همت گروهی از اهالی در جهت رهایی بیچه های بیکار و آواره در کوچه ها تأسیس یافت. در اوت ۱۹۵۵ شهرداری دستور تخریب این محله را داد لذا اهالی به مناطق دیگر شهر تغییر مکان یافتند. همانگونه که اشاره شد به علت مشکلات عدیده امر مهاجرت از سال ۱۹۴۷ متوقف گردید اما پس از مدتی مهاجرت به طور مستقیم از محل و یا از طریق تهران از سر گرفته شد. در دهه ۱۹۵۰ چند صد خانواده تقاضای مهاجرت نمودند. در دهه ۱۹۶۰ طبق توافقی که میان دولت های ایران و شوروی به عمل آمد دولت ایران به ارمنیانی که مایل به ترک تابعیت و اسکان همیشگی در ارمنستان شوروی هستند اجازه مهاجرت داد. در سال ۱۹۶۳ کار انتقال اینان آغاز شد و تا کنون به صورت مستمر ادامه دارد.

اکنون جمعیت ارمنی تهران بالغ بر یکصد هزار نفر است و اینان عموماً در نواحی نارمک، زرکش، وحیدیه، مجیدیه، حشمتیه، بهار، یوسف آباد، نادر شاه، ویلا، محله عزیز خان و جز آن اسکان دارند.

ادامه دارد

جامعه ارمنی ایران

• اردوی پیشاهنگی انجمن «رافی» انجمن ورزشی - فرهنگی ارمنه رافی در روز ۱۸ تیرماه، اردوی پیشاهنگی خود را در محوطه کارخانه «رباط» برپا نمود.

• ملاقات هیئت مرکزی انتخابات شورای خلیفه گری با نمایندگان انجمنهای ارمنی هیئت مرکزی انتخابات در روز ۱۹ تیر ماه از همه انجمنهای ارمنی تهران دعوت نمود تا در جلسه ای مشورتی پیرامون نحوه برگزاری انتخابات شورای خلیفه گری ارمنه تهران حضور بهم رسانند. این جلسه در محل انجمن ارمنه «چهارمحل» برگزار شد.

• هدیه نفیس اسقف سارکسیان به معلمان در روز ۲۱ تیر ماه سال جاری، اسقف سیوه سارکسیان، با معلمان ارمنی مدارس تهران دیدار و گفتگو نمود. در این دیدار پیرامون برخی مسائل جامعه ارمنی تبادل نظر گردید. پس از آن، اسقف سارکسیان به هر یک از معلمان حاضر یک جلد انجیل شریف اهدا نمود.

ایران

• گشایش کنسولگری جمهوری آذربایجان در تبریز
بنا به گزارش خبرگزاری ANS کنسولگری جمهوری آذربایجان در ماه سپتامبر آینده در تبریز گشایش خواهد یافت. (آزگ، ۷۹/۳/۲۵)

• معاونان وزارت امور خارجه و نفت جمهوری اسلامی ایران با رئیس جمهوری ارمنستان دیدار کردند

مسکو - خبرگزاری جمهوری اسلامی: «محمد حسین عادل»، معاون اقتصادی وزارت امور خارجه و «احمد رهگذر»، معاون وزارت نفت جمهوری اسلامی ایران که رد ایروان به سر می برند با «روبرت کوچاریان»، رئیس جمهوری ارمنستان، دیدار و گفت و گو کردند. عادل و رهگذر به منظور شرکت در اجلاس سه جانبه ایران، ارمنستان و اتحادیه اروپا، در مورد انتقال انرژی به ارمنستان، به ایروان سفر کرده اند. رئیس جمهوری ارمنستان در این دیدار بر اراده کشورش در پیشبرد همکاریهای دوجانبه در زمینه انرژی و به خصوص خط لوله گاز به ارمنستان تأکید کرد.

آقای عادل نیز در این دیدار به مذاکرات انجام شده و پیشرفت همکاریهای اقتصادی دو کشور اشاره کرد و گفت: جمهوری اسلامی ایران برای گسترش و پیشرفت همکاریهای اقتصادی در جهت صلح و ثبات در کل منطقه، اهمیت خاصی قائل است.

ارمنستان

• میان ارمنستان و قبرس مسائل سیاسی وجود ندارند

دپروز خارالاموس ایوانیدس سفیر فوق العاده و تام الاختیار قبرس در ارمنستان در طی ملاقات با روبرت کوچاریان استوارنامه خود را به رئیس جمهور تسلیم نمود. سفیر جدید قبرس اطمینان بخشید که قبرس به گسترش همکاری میان دو کشور علاقمند می باشد. رئیس جمهور ضمن ابراز علاقمندی نسبت به توسعه روابط دو کشور خاطر نشان ساخت که ارمنستان قبرس را به عنوان کشور دوست می بیند و در توسعه همکاری همه جانبه آمادگی دارد. کوچاریان افزود: میان دو کشور مسائل سیاسی وجود ندارند. رئیس جمهور دعوت سفر رسمی رئیس جمهور قبرس به ارمنستان را که در سال جاری پیش بینی شده است، مورد تأیید قرار داد. طرفین به ویژه به تقویت روابط اقتصادی اهمیت دادند. به گفته کوچاریان تجربه قبرس در امور بانکداری مورد توجه ارمنستان قرار دارد. رئیس جمهور همچنین به مشخص نمودن جهات همکاری و فعالیت سفیران دو کشور اهمیت قائل شد.

(هاباستانی هانراپوتیون ۷۹/۴/۱۵)

• شرکت هیئت ارمنستان در بیست و چهارمین اجلاس مجمع سازمان ملل متحد

بیست و چهارمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد از تاریخ ششم تیر لغایت یازدهم تیر ماه در ژنو برگزار شد. این اجلاس در رابطه با ارزیابی روند اجرای تعهدات کپنهاک که در اجلاس اجتماعی سال ۱۹۹۵ اتخاذ گردیده بود و تأیید

پیشنهادات مربوط به ابتکارات آتی توسعه اجتماعی بر پایه تعهدات، برگزار شد. در طی اجلاس روبین شوگاریان معاون وزیر امور خارجه ارمنستان نطقی ایراد نمود. شوگاریان وضعیت اجتماعی جمهوری، رفع بیکاری و فقر پس از اجلاس کپنهاک و اقدامات در راستای توسعه اجتماعی - اقتصادی کشور را ارائه نمود. شوگاریان ضمن اشاره به مسائل اقتصادی، اجتماعی پیشنهاد نمود که سازمان ملل متحد در فعالیت عرصه های اقتصادی و اجتماعی بیشتر به روابط اقتصاد جهانی کشورهای که دوره انتقالی را طی می کنند و رفع مشکلات اجتناب ناپذیر کشورهای دوره انتقالی توجه کند. معاون وزیر امور خارجه مسائل مربوط به سیصد هزار پناهنده ارمنستان در اثر پاک سازی قومی در آذربایجان و پناهندگی داخلی را مطرح نمود.

شوگاریان خاطر نشان ساخت که عدم حل مسأله قراباغ نه فقط بر ارمنستان بلکه بر منطقه نیز تأثیر منفی می گذارد، لیکن ارمنستان علیرغم آذربایجان مسائل پناهندگان و مسائل اجتماعی داخلی را مورد سوجدویی قرار نداده و در تلاش تسهیلات مسائل می باشد

• کمیسیون دولتی به مناسبت ۱۷۰۰-مین سالگرد پذیرش مذهب مسیحیت
رئیس جمهور ارمنستان در طی حکمی پیرامون تشکیل «کمیسیون دولتی به پاس برگزاری مراسم ۱۷۰۰-مین سالگرد پذیرش مذهب مسیحیت به عنوان مذهب رسمی» را به امضاء رساند. بر اساس اطلاعاتی که از دفتر مطبوعاتی ریاست جمهوری دریافت شد ترکیب جدید کمیسیون دولتی در رابطه با سازماندهی مراسم ۱۷۰۰-مین سالگرد پذیرش مسیحیت به عنوان مذهب دولتی مشخص شده است.

این کمیسیون به ریاست روبرت کوچاریان رئیس جمهور ارمنستان می باشد. مسئول هماهنگ کننده نیز خسرو هاروطیونیان معاون رئیس کمیسیون می باشد. در ضمن وی به عنوان مشاور رئیس جمهور ارمنستان نیز فعالیت دارد. (آزگ ۷۹/۴/۱۸)

• تأسیس مرکز فرهنگی ایران و ارمنستان
یک مرکز فرهنگی دیگر تأسیس شد. این مرکز به روابط فرهنگی دو کشور ارمنستان و ایران مربوط می شود. در ۲۷ آوریل سال جاری یک مرکز فرهنگی جدید به نام انجمن فرهنگی ارمنستان - ایران («مهر») در وزارت دادگستری ارمنستان به ثبت رسید. رئیس این انجمن جانی میرزابگیان می باشد. بنا به گفته وی تأسیس این انجمن یک مسئله ضروری و حیاتی بود. فردا مصادف با مراسم افتتاحیه این انجمن می باشد. در اینجا از اهداف و عملکردهای آن صحبت خواهد شد. هم اکنون هشتاد نفر از ارمنستان و عده کثیری از ایران برای عضویت در این انجمن به ثبت نام کرده اند. هدف این انجمن قربات روابط آموزشی، فرهنگی و علمی دو کشور است. (تلویزیون ملی ارمنستان ۷۹/۴/۲۰)

• ابتکار اتحادیه جوانان ارمنستان
اتحادیه جوانان ارمنستان ابتکار جالبی به خرج داده سازمانهای جهانی جوانان را به همکاری دعوت کرده است. به همین دلیل دپروز در ایروان جلسه ای از جوانان تشکیل شده بود که هدف آن تشکیل جبهه جوانان جهان بود. شرکت کنندگان در این جلسه امروز عازم استپاناکرت می شوند تا با سازمان جوانان قراباغ دیدار کنند. فردا در ایروان یادداشت تفاهمی در این زمینه به امضا خواهد رسید و اتحادیه جوانان ارمنستان امیدوار است که سازمانهای جوانان سایر کشورها هم به این طرح بپیوندند. در حال حاضر سازمانهای جوانان کشور یونان، مصر، سوریه، یوگسلاوی و بلاروس به دعوت جوانان ارمنستان مبنی بر تشکیل پیمان بین المللی جوانان پاسخ مثبت داده اند. نمایندگان این سازمانها بر این عقیده اند که زمینه های فراوانی برای چنین همکاری وجود دارند که می توان به آنها جامعه عمل پوشاند.

(تلویزیون ملی ارمنستان ۷۹/۴/۲۲)

• ملاقات رهبر کل کلیسای ارمنی جهان با پاپ

جائلیق گارگین دوم رهبر کل کلیسای ارمنی در آذر ماه سال جاری در واتیکان پاپ را ملاقات خواهد کرد. وی این خبر را در مصاحبه ای مطبوعاتی که دیروز بعد از مراسم تقدیس کلیسای کاترین مقدس ترتیب داده شده بود به خبرنگاران داده است.

جائلیق در جواب سوال خبرنگار ایتر تاس مینی بر اینکه روابط کلیسای ارمنی و کلیسای رم چگونه است چنین اظهار داشت: "تفاوت‌های علم الهیات و نحوه برگزاری دعاها در دو کلیسا در جوی دوستانه و همکاریهای سازشگرانه حل می‌شوند". بنا به عقیده وی: "مناسبات دو کلیسای خواهر دوستانه و برادرانه هستند". در عین حال وی اضافه کرد که: "اولین ملاقات را ما از روسیه به عمل آوردیم و نسبت به کلیسای ارتدکس روسی ادای احترام نمودیم".

• رؤسای گروه مینسک در ایروان

رؤسای مشترک امروز با هلیکوپتر وارد ایروان شدند و در فرودگاه "ارپونی" به طور کلی اعلام کردند که در قراپاغ روند حل مسالمت آمیز مناقشه قراپاغ را مورد بررسی قرار داده اند. تأکیدات اصلی بر ضرورت همکاریهای اقتصادی منطقه ای بودند. این بار رؤسای مشترک تحقیق کرده اند که راههای مواصلاتی ارتباط دهنده جمهوریهای قفقاز به یکدیگر در چه وضعیتی می‌باشند. کری کاوانو رئیس مشترک آمریکایی بر سه راه مواصلاتی تأکید ورزید: ۱/ پل ارتباط دهنده گرجستان و آذربایجان که مردم به آن معمولاً "پل قرمز" می‌گویند. ۲/ راه آهن ایجوان - قزاق ۳/ خط لوله گاز قراپاغ - نخجوان.

رؤسای مشترک گروه مینسک در سه محل فوق حضور یافته اند. کری کاوانو ابراز تمایل نمود که پل ارمنستان نیز ارتباط یابد. رؤسای مشترک مطالعه کرده اند که چه چیزی برای بازسازی خط آهن ایجوان - قزاق لازم است تا پس از پایان روند صلح بتوان آن را راه اندازی کرد. در قراپاغ نیز وضعیت خط لوله گاز را مورد مطالعه قرار داده اند. این خط لوله از آذربایجان، از طریق خاک قراپاغ، به نخجوان امتداد می‌یابد.

در پاسخ به این سؤال که آیا موارد فوق بخشی از روند صلح آتی خواهند بود، کری کاوانو گفت: "بله، این یکی از نتایج قرارداد صلح خواهد بود". رئیس مشترک آمریکایی گروه مینسک در مورد برنامه‌های جدید حل مناقشه گفت که گروه مینسک برای این کار تشکیل شده است و در ادامه افزود: "ما همیشه ایده‌های جدید داریم، ولی اکنون وارد جزئیات نخواهیم شد".

در اینجا از سخنان نیکولای گریبکوف رئیس مشترک روسی گروه مینسک یاد کنیم: "ما اکنون بر ابتکارات بسیار جالب کار می‌کنیم". ژان ژاک گایارد رئیس مشترک فرانسوی گروه مینسک در ایروان افزود که این کارها چند ماه است ادامه

دارند. وی ابراز امیدواری کرد که بررسی‌ها به طور موفقیت آمیز پایان خواهند یافت.

از این لحاظ بیانات روبرت کوچاریان رئیس جمهور که پس از سفر به آمریکا و فرانسه مبذول داشت جالب توجه می‌باشد. روبرت کوچاریان اعلام کرد که در ملاقاتهای انجام شده با سران کشورهای عضو ریاست مشترک گروه مینسک موضع ارمنستان مشخص گشته است. نظر کلی این است که برای حل مناقشه قراپاغ، در وهله اول سران ارمنستان و آذربایجان باید راه حلی را پیدا کنند. هدف میانجیگران کمک به آنان است. در این صورت چرا رؤسای گروه مینسک به موازات ملاقاتهای رؤسای جمهور ارمنستان و آذربایجان پیشنهادات جالبی تدوین می‌کنند که همیشه پراتزهای این پیشنهادات باز نمی‌شوند؟ واهه گاپرئیلیان سخنگوی ریاست جمهوری ارمنستان در پاسخ به سؤال می‌گفت: "پیش بینی می‌کنم که جهت تشویق روند حل مناقشه، رؤسای مشترک می‌توانند پیرامون ارائه برنامه کمکی یا ارائه پیشنهادات خودتان فکر کنند. اگر این امر در چارچوب بررسیهای رؤسای جمهور در کشور جای می‌گیرد، چرا نمی‌توان اینگونه برنامه را مورد بررسی قرار داد؟ در حال تا وقتی که چنین برنامه ای به ما ارائه نشده است. فکر نمی‌کنم انجام قضاوت در خصوص این برنامه صحیح باشد".

(رادبو آزادی ۷۹/۴/۱۴)

بین المللی

• اقدامات فوق محرمانه

آقای نیکلای گریبکف رئیس مشترک روسی گروه مینسک در باکو اظهار داشته است که گروه مینسک وابسته به شورای اروپایی در حال حاضر به علت حل درگیری بین ارمنستان و آذربایجان در رابطه با مسئله قراپاغ مشغول به اجرای ابتکاری بسیار جالب و وزین می‌باشند. بنا به گفته وی این ابتکار فوق محرمانه هستند و به همین دلیل نمی‌تواند در باره آنها توضیحی بدهد. وی در عین حال تأکید داشته است که بنا به عقیده خود تحریکاتی در روند حل بحران قراپاغ مشاهده می‌شود. دیپلمات روسی اعلام داشته است که به طور کلی رؤسای گروه مینسک نهایت سعی خود را به کار می‌برند تا به حل این مسئله کمک کنند. در این مورد وی چنین گفته است: "به عنوان میانجیگر ما بر این عقیده هستیم که این مسئله بدون اینکه طرف پیروز یا شکست خورده ای وجود داشته باشد باید حل شود". وی اضافه نموده است که اگر حل این مسئله با زور و فشار انجام گیرد پس بی ثبات و غیر امیدوار کننده خواهد بود

(هایوتس آبخار ۷۹/۴/۱۴)

• اظهارات نخست وزیر ترکیه

مدیا ماکس گزارش می‌دهد که اجویت نخست وزیر ترکیه اعلام نموده است که تا زمانی که ارمنستان مسائل خود را با آذربایجان حل ننماید نباید از ترکیه انتظاراتی داشته باشد.

بر اساس گفته‌های وی تا زمانی که باکو و ایروان به سازش‌های متقابل نرسند ترکیه روابط خود را با ارمنستان برقرار نخواهد نمود. اجویت سخنان خود را چنین ادامه می‌دهد که اگر روبرت کوچاریان با حیدر علیف به توافق برسد کشور ترکیه روابط دیپلماتیکی با ارمنستان برقرار خواهد نمود. وی چنین اعلام نموده است که ارامنه مایل به آغاز مذاکرات می‌باشند اما جوامع ارمنی خارج از ارمنستان به هر ترتیبی که شده موامعی برای این کار ایجاد می‌کند.

(تلویزیون ملی ارمنستان ۷۹/۴/۱۶)

• اولین نشست مجلس ملی قراپاغ کوهستانی

بر اساس گزارش خبرگزاری سنارک ساعت یازده روز پنجم ژوئیه اولین نشست مجلس جدید جمهوری قراپاغ کوهستانی برگزار خواهد شد. بر طبق آئین نامه داخلی مجلس مسئول دفتر رئیس مجلس، اعضای دولت، رئیس دادگاه عالی، دادستان کل، اعضای کمیسیون مرکزی انتخابات، پیشوای روحانی کلیسای ارتسناخ، مسئولان سازمانهای اجتماع - سیاسی و خبرنگاران در کار اولین نشست مجلس جدید حضور خواهند داشت.

(هایاستانی هاترپوتیون ۷۹/۴/۱۵)

علمی

• روغن گیاهی به جای نفت

پژوهشگران آمریکایی اعلام کردند روغن‌های گیاهی در آینده می‌توانند جایگزین سوخت‌های فسیلی مانند نفت شوند. به گفته این پژوهشگران سوخت‌های فسیلی تجدید ناپذیرند و روزی به پایان خواهند رسید. روغن‌های گیاهی به دلیل ساختمان شیمیایی مشابه با نفت می‌توانند در آینده جایگزین آن شوند. این پژوهشگران در نظر دارند با ایجاد تغییرات ژنتیکی در روغن‌های گیاهی سوخت‌های مناسبی تولید کنند و آنها را جایگزین سوخت‌های فسیلی کنند. روغن سویا و ذرت بیشترین شباهت را به ساختمان شیمیایی نفت دارند و پژوهشگران امیدوارند با ایجاد تغییر در این روغن‌ها و اضافه کردن الکل به آنها بتوانند سوخت‌های مناسبی تهیه کنند

• فواید اهدای خون

پژوهشگران کشور فنلاند اعلام کردند اهدای خون خطر بروز حمله قلبی در افراد را تا ۸۸٪ کاهش می‌دهد. پژوهشگران ده‌ها نفر از مردان ۴۲ تا ۶۰ سال را برای بررسی کردند و نتیجه گرفتند که اهدای خون در کاهش خطر حمله قلبی تأثیر ویژه‌ای دارد. به گفته این پژوهشگران اهدای خون موجب می‌شود آهن اضافی بدن دفع شود، کلبولهای قرمز جدیدی تولید شود و وضعیت اکسیژن رسانی به بافت‌های بدن بهبود یابد. به همین دلیل پژوهشگران توصیه می‌کنند همه افراد و به ویژه افرادی که سابقه حمله و ناراحتی قلبی در خانواده دارند اهدای خون را در فهرست کارهای سالانه خود قرار دهند.

• اثر انگشت به جای سوئیچ

پژوهشگران آلمانی اعلام کردند تا چند سال آینده خودروها با اثر انگشت راننده روشن خواهند شد. رایانه‌ای که در این خودروها قرار دارد اطلاعات مربوط به اثر انگشت راننده را در خود ذخیره می‌کند. هنگامی که راننده قصد دارد خودرو را روشن کند تنها کافی است یک دکمه را فشار دهد. به این ترتیب اثر انگشت راننده با آنچه در رایانه ذخیره شده مقایسه می‌شود و سپس موتور خودرو روشن می‌شود.

با به روی کار آمدن این سیستم احتمال دزدی خودرو به صفر خواهد رسید، زیرا گم شدن اثر انگشت و یا جعل آن غیر ممکن است.

در این رایانه‌ها همچنین نحوه قرا گرفتن صندلی، آینه و ایستگاه رادیویی انتخابی راننده نیز ذخیره می‌شود و پس از روشن شدن خودرو همه آنها تنظیم می‌شود.

• راه اندازی نخستین ایستگاه رادیو-تلویزیونی در فضا

نخستین ایستگاه رادیو-تلویزیونی در فضا تا دو سال دیگر فعالیت خود را شروع می‌کند.

در اجرای طرح نخستین ایستگاه رادیو-تلویزیونی خصوصی در فضا، وسایل و تجهیزات لازم برای تولید و پخش برنامه‌ها در «ایستگاه فضایی بین‌المللی» مستقر خواهد شد. نامی که برای این ایستگاه رادیویی انتخاب شده، انترپرایز است.

• اینترنت از توجه نوجوانان کانادایی به تلویزیون کاسته است

استفاده و جستجو در شبکه جهانی اطلاع رسانی (اینترنت)، از مدت زمانی که نوجوانان کانادایی صرف تماشای تلویزیون می‌کنند به شدت کاسته است.

بر اساس گزارش، روزنامه «گلوب اند میل» اولین تحقیقی که در این زمینه صورت گرفته نشان می‌دهد که از ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار نوجوان کانادایی، ۲ میلیون نفر یا ۸۵٪ آنان از شبکه اینترنت استفاده می‌کنند و به طور متوسط ۹/۳ ساعت در هفته صرف آن می‌کنند.

۳۳٪ نوجوانان شرکت کننده در این تحقیق گفتند مدت زمان بیشتری را صرف استفاده از اینترنت می‌کنند تا تماشای تلویزیون.

آنان همچنین اینترنت را رسانه‌ای اجتماعی تر از تلویزیون خواندند. «اما»، نوجوان ۱۴ ساله کانادایی گفت: هشت آدرس متفاوت الکترونیک داشته و تمام دوستانش نیز آدرس الکترونیک دارند.

وی افزود: در حدود ۲۰ ساعت در هفته صرف استفاده از اینترنت می‌کند و بین مکالمه با دوستانش از طریق اینترنت و تماشای تلویزیون، اولی را ترجیح می‌دهد. محققان اعتقاد دارند «اما» نماد نسل نوجوان کنونی کانادا است که مکاتبات و گفتگوهای الکترونیکی از طریق شبکه اینترنت بخش عمده‌ای از وقت آنان را به خود اختصاص داده و آنها را از تلویزیون دور کرده است.

• فواید تخم مرغ

پژوهشگران آمریکایی اعلام کردند مصرف روزانه یک تخم مرغ بسیار مفید است. به گفته این پژوهشگران بیشتر بیماران مبتلا به چربی خون و ناراحتی‌های قلبی از مصرف تخم مرغ وحشت دارند، اما باید توجه داشت که گوشت قرمز و لبنیات نسبت به تخم مرغ نقش بیشتری در افزایش چربی و کلسترول خون افراد دارند.

تحقیقات نشان داده است میزان ایستلا به ناراحتی‌های قلبی در افرادی که روزانه یک عدد تخم مرغ مصرف می‌کنند یا افرادی که در هفته یک عدد تخم مرغ می‌خوردند یکسان است و از سوی دیگر میزان ناراحتی قلبی در کشور ژاپن که بیشترین سرانه مصرف تخم مرغ جهان را دارد از دیگر نقاط دنیا کمتر است.

این ماده غذایی ۸۰ کالری و ۰/۲ گرم کلسترول دارد و هر عدد از آن ۱۵٪ از پروتئین مورد نیاز بدن را تأمین می‌کند و علاوه بر آن دارای ویتامین‌های D، B، A و E است.

• عشق مغزی!

پژوهشگران انگلیسی اعلام کردند کانون عشق، مغز است، نه قلب. پژوهشگران با انجام یک اسکن مغزی می‌توانند پی ببرند کسی به عشق واقعی دچار شده است یا خیر. به گفته آنها نخستین علایم عشق حقیقی با پدید آمدن تغییرات مشهودی در مغز همراه است که می‌توان با عکسبرداری به روش ام. ار. آی آن را به نمایش گذارد. در واقع ۴ بخش کوچک در مغز وجود دارد که با نمایش عکس

معشوق فعالیت آنها افزایش می‌یابد و همین فعالیت موجب تند شدن ضربان قلب و هیجان عاشق می‌شود. پژوهشگران ۱۶ نفر مدعی عشق را آزمایش کردند. آنها تصاویر مختلف و از جمله تصویر معشوقشان را در اختیار پژوهشگران قرار دادند و آزمایش آغاز شد. پژوهشگران تصاویر مختلف را به آنها نشان می‌دادند و فعالیت مغز آنها را بررسی می‌کردند. نتیجه آزمایش نشان داد که هنگام نمایان شدن عکس معشوق، تغییرات شیمیایی ویژه‌ای در چهار بخش کوچک مغز صورت می‌گیرد که هنگام مشاهده عکس افراد دیگر این چهار نقطه غیر فعالند.

پژوهشگران نتیجه گرفتند تغییراتی که هنگام ظهور عشق به افراد دست می‌دهد ناشی از فعالیت این چهار بخش کوچک مغز است و ظاهراً باید ترکیب «عشق قلبی» را به «عشق مغزی» تغییر داد!

• یک استثنا در جهان ویروس‌ها

پژوهشگران آمریکایی به تازگی ویروس‌ی را کشف کرده‌اند که ساختمان آن با تمامی ویروس‌های شناخته شده متفاوت است.

به طور کلی ویروس‌ها دارای ساختمان ژنتیکی ساده‌ای هستند. همه سلولهای زنده دارای رشته‌های «دی. ان. ای» و «ار. ان. ای» هستند، اما ویروس‌ها تنها یکی از این دو رشته را دارند و به همین دلیل نمی‌توانند زندگی مستقلی داشته باشند. دو پژوهشگر آمریکایی به تازگی کشف کرده‌اند ویروس «سی. ام. وی» که عامل هپاتیت و بیماری‌های دیگری در انسان است، یک استثنا در جهان ویروس‌ها به شمار می‌رود. این ویروس هر دو رشته «دی. ان. ای» و «ار. ان. ای» را دارد. این ویروس با ۲۰ ژن که شامل «ای. ان. ای» هستند و تعدادی از آنها «ار. ان. ای» هم دارند به سلولهای بدن حمله می‌کند و به دلیل همین ویژگی می‌توانند به راحتی سلولهای بدن انسان را تسخیر کنند.

این کشف پژوهشگران را وادار کرده است که دو باره به بررسی تمامی ویروس‌ها بپردازند، زیرا ممکن است ویروس‌های دیگری هم وجود داشته باشند که استثنایی در جهان ویروس‌ها به شمار روند.

• همایش ایدز در آفریقای جنوبی

مقامات اداره مبارزه با بیماری ایدز در کشور آفریقای جنوبی اعلام کردند این کشور برای مبارزه با گسترش بیماری ایدز سالانه سه میلیارد دلار بودجه نیاز دارد. در همایشی که با حضور ۱۱ هزار نفر از ۱۷۸ کشور جهان در آفریقای جنوبی برگزار شد، پزشکان این کشور اعلام کردند بودجه

۳ میلیارد دلاری تنها برای مبارزه با شیوع و گسترش ایدز در این کشور است و تأمین دارو برای درمان مبتلایان به ایدز شامل آن نمی‌شود. آنها اضافه کردند شیوع ایدز و تلفات ناشی از آن در کشور آفریقای جنوبی بسیار گسترده است، به طوری که چنین تلفاتی را تنها در جنگ‌ها می‌توان دید.

رئیس اداره مبارزه با ایدز سازمان ملل در این همایش اعلام کرد برای مبارزه با این بیماری باید طبق یک برنامه ریزی همه جانبه پیش رفت که این نیز نیاز به یک همکاری جهانی دارد. کشور آفریقای جنوبی بیشترین جمعیت مبتلا به ایدز را در قاره آفریقا دارد.

- نیروگاه اتمی چرنوبیل تعطیل شد اوکراین - نیروگاه اتمی چرنوبیل صبح دیروز تعطیل شد. علت تعطیلی نیروگاه بارش شدید باران طی سه روز گذشته اعلام شده که زیر زمین نیروگاه را مملو از آب کرده است. در حال حاضر تنها رآکتور شماره ۳ این نیروگاه فعالیت می‌کند.

- ارتباط خواب بعد از ظهر با حمله قلبی گروهی از پژوهشگران انگلیسی اعلام کردند افرادی که عادت به خواب طولانی بعد از ظهر دارند بیش از دیگران در خطر حمله قلبی قرار دارند. این پژوهشگران گروهی از مردم کاستاریکا را تحت بررسی قرار دادند. مردم این منطقه به خواب طولانی بعد از ظهر عادت دارند. نتیجه آزمایش‌های پژوهشگران نشان داد که خواب بیش از یک ساعت و نیم در بعد از ظهر خطر حملات قلبی را تا ۵۰٪ افزایش می‌دهد. این خطر در افرادی که در هفته یک تا دو روز بعد از ظهرها چرت می‌زنند، از این خط در امانند.

تحقیقات این پژوهشگران نشان داده است که زمان بیداری از خواب صبح و احياناً خواب بعد از ظهر خطرناک ترین زمان برای بروز حمله قلبی است.

- فواید گوشت پژوهشگران انگلیسی اعلام کردند افرادی که رژیم غذایی خود را به گیاهان محدود می‌کنند بدن خود را در معرض خطرات جدی و بیماریهای گوناگون قرار می‌دهند. به گفته این پژوهشگران انسان یک موجود گوشتخوار است که بدن او برای یک رژیم غذایی شامل گوشت و سبزیها تکامل یافته است. در معده انسان یک کیلو گرم باکتری برای هضم گوشت وجود دارد. اگر این باکتریها بدون مصرف باقی بمانند عوامل بیماری زا راحت تر وارد بدن خواهند شد.

این پژوهشگران معتقدند دندانها، آروارهها و معده انسان در نتیجه میلیونها سال برای هضم گوشت و سبزیجات تکامل یافته است. گوشت برای خون

آهن، برای استخوانها و ویتامین دی و برای رشد انسان پروتئین و اسدهای چرب تهیه می‌کند و گوشت قرمز فواید بسیاری دارد که بسیاری از آنها هنوز شناخته نشده اند.

گوناگون

- زبان های ویروس های رایانه ای در ژاپن توکیو- مسئولان امور رایانه در کشور ژاپن اعلام کردند ویروس های رایانه ای همچنان در این کشور به رایانه های زبان وارد می کنند و برنامه های آنها را مختل می کنند. میزان خسارت های ناشی از ویروس های رایانه ای برای دومین بار در کشور ژاپن به بالا ترین حد خود رسیده است. این ویروس ها معمولاً "از طریق نامه های الکترونیکی وارد رایانه ها می شوند و برنامه های آنها را مختل می کنند.

ویروس هایی که به رایانه های کشور ژاپن زبان وارد می کنند ۳۴ نوع هستند که ویروس معروف «دوست دارم» همچنان بیشترین زبان را به رایانه ها وارد می کند.

قاتلان مجهول الهویه در ترکیه وزارت دادگستری کشور ترکیه اعلام کرد بیش از ۱۸ هزار و ۶۳۹ پرونده قتل در دادگاه های این کشور وجود دارند که عاملان قتل پرونده ها هنوز شناسایی نشده اند و تلاش مأموران برای یافتن قاتل یا عاملان قتل بی نتیجه مانده است. بیشترین میزان این نوع پرونده ها در ایالت «دیاربکر» وجود دارد و پس از آن نیز دادگاه وان در شرق ترکیه و ارزروم قرار دارند. به گفته مسئولان، تلاش برای یافتن این قاتلان ادامه دارد. آنها امیدوارند هر چه زودتر قاتلان را بیابند و آنها را به سزای اعمالشان برسانند تا امنیت به شهرهای ترکیه باز گردد.

- حمله موشها به نیویورک بیش از ۷۰ میلیون موش غول پیکر به نیویورک آمریکا حمله کرده اند. حمله موشهای زشت و درشت اندام برای ساکنان این منطقه به صورت یک کابوس در آمده است. در پی انجام کارهای ساختمانی در بخش های مختلف نیویورک، موشها محل زندگی خود را از دست داده اند و به مجتمعها و ساختمانهای مسکونی هجوم آورده اند. مسئولان اعلام کرده اند به ازای هر شهروند ساکن در نیویورک ۹ موش در این منطقه وجود دارد که این آمار بسیار هولناک است و باید هر چه زودتر این موجودات موزی را نابود کرد، در غیر این صورت ساکنان این منطقه باید منتظر بیماریهای وحشتناکی باشند.

- اختلاف دستمزد زن و مرد در انگلیس یک بررسی در کشور انگلیس نشان می‌دهد برای یکسان شدن دستمزد زنان و مردان کارمند در این کشور باید ۳۰ سال صبر کرد. در سال ۱۹۷۰ میلادی قانون دستمزد برابر کارمندان زن و مرد در

کشور انگلیس تصویب شد، اما برای رفع اختلاف ۲۰٪ بین حقوق زنان و مردان این کشور ۳۰ سال وقت لازم است.

آمار نشان می‌دهد دستمزد یک زن در طول زندگی کاری به طور متوسط ۲۵۰ هزار پوند کمتر از یک مرد است. اگر این زن دارای فرزند باشد، ناچار است روزانه ساعات کمتری کار کند. در این صورت این اختلاف حقوقی به ۳۸۱ هزار پوند می‌رسد.

- اطلاعاتی در باره شناسنامه مدارک لازم جهت اخذ شناسنامه نوزاد

- ۱- اصل شناسنامه پدر و مادر.
- ۲- گواهی ولادت معتبر صادره بیمارستانها.
- ۳- فیش بانکی به مبلغ ۱۰/۰۰۰ ریال به حساب بانکی.

- ۴- حضور پدر یا مادر در صورت ثبت ازدواج و یا جد پدری در غیر این صورت پدر و مادر باید با هم مراجعه کنند.

+ مدارک لازم جهت الصاق عکس به شناسنامه حضور صاحب شناسنامه که ۱۵ سال تمام داشته باشد و یا پدر و یا پدر و مادر در صورتی که فرزند آنها زیر ۱۸ داشته باشد.

ارائه اصل شناسنامه.

- ۱- عکس ۳×۴ جدید ۲ قطعه.
- ۲- فتوکپی مدرک عکس دار «گذرنامه» کارت تحصیلی معتبر راهنمایی یا دبیرستان».
- ۳- فیش بانکی به مبلغ ۵۰۰۰ ریال به حساب بانک ملی.

- مدارک لازم جهت صدور المثنی شناسنامه

- ۱- حضور متقاضی چنانچه بالای ۱۸ سال سن داشته باشد و در صورت زیر ۱۸ سال پدر و مادر یا جد پدری.

- ۲- ارائه فرم استشهاد محلی که توسط دفتر خانه گواهی امضاء شده باشد.

- ۳- عکس ۳×۴ جدید ۲ قطعه.
- ۴- ارائه فتوکپی سند ازدواج و شناسنامه، فرزندان جهت متاهلین الزامی است.

- ۵- فیش بانکی که به مبلغ ۵۰۰۰۰ ریال برای اولین بار فقدان و برای بار دوم فقدان - /۱۰۰۰۰۰ ریال.

- ۶- مدت صدور برای فقدان شناسنامه اول یک ماه و برای شناسنامه دوم سه ماه و شناسنامه المثنی سوم به بعد ۶ ماه است.

+ مدارک لازم جهت تعویض شناسنامه

- ۱- حضور متقاضی چنانچه بالای ۱۸ سال سن داشته باشد و در صورت زیر ۱۸ سال سن پدر و یا مادر و یا جد پدری.

- ۲- ارائه اصل شناسنامه مستعمل
- ۳- فیش بانکی به مبلغ ۱۰/۰۰۰ ریال.
- ۴- عکس ۳×۴ جدید ۲ قطعه.

- ۵- فتوکپی مدرک عکس دار معتبر (گذرنامه، گواهینامه، کارت پایان خدمت، مدرک تحصیلی راهنمایی یا دبیرستان)

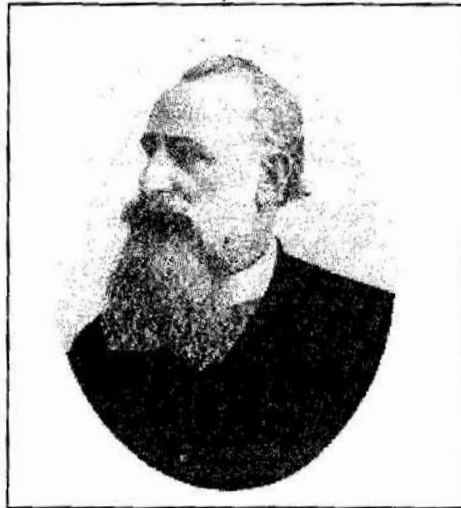
به مناسبت يكصد و شصتمين سالگرد تولد
غازاروس آقايان

گردآوری و ترجمه:
كارو ساركسيان

غازاروس آقايان
(۱۹۱۱-۱۸۴۰م.)

غازاروس آقايان از نويسندگان و اديبان برجسته نيمه دوم سده ۱۹ ميلادی است. او در ۴ آوريل ۱۸۴۰م. در گرجستان كنونی، در روستایی نزديك به مرز ارمنستان زاده شد. تا سن ۱۳ سالگی در زادگاه خود زیست. مادی دلسوز داشت که همواره پشتیبان او بود و نسبت به قازاروس رفتاری بسیار پر مهر داشت، اما پدرش، استبان، مردی خشن و بی سواد بود که با رفتار خشنوت آمیز خود غازاروس کوچک را آزرده می کرد. همین رفتار ناپسند پدر بود که قازاروس نوجوان را وادار نمود که از خانه گریزان شود و به زندگی توأم با سرگردانی روی آورد.

غازاروس به لطف مادر مهربانش از سن ۵ سالگی سواد آموخت و به کتاب و داستان گرایش پیدا کرد، سپس در ده همجوار نزد کشیشی تحصیل کرد. پس از آن در سال ۱۸۵۳ در مدرسه نرسيسيان شهر تفلیس به تحصیل پرداخت، اما دروس مدرسه قادر به سیراب کردن عطش سیری ناپذیر او نمی گشت. پس آن را رها کرد و به مطالعه شخصی و خودآموزی پرداخت. در سن ۱۹ سالگی به عنوان حروفچین در چاپخانه‌ای در تفلیس به کار مشغول شد و پس از سه سال، در سال ۱۸۶۲ به مسکو، و پس از آن به پترزبورگ رفت. آقايان در این باره می گوید: ((آن مدت کوتاه که در مسکو بودم، عصر طلایی پیشرفت من بود)). او چه در تفلیس و چه در مسکو و پترزبورگ همواره در میان مردمان زحمتکش

می زیست و از زندگی سخت آنان درس می آموخت. نخستین شعر او تحت عنوان ((باید به تنگدستان یاری کرد)) مآثر از همنشینی او با مردمان زحمتکش است. غازاروس آقايان نخستین رمان خود را به نام ((آروتیون و مانوتل)) در سال ۱۸۶۷ در پترزبورگ به چاپ رساند. پس از آن به میهن خود بازگشت و به اجیادزین، مرکز دینی ارمنیان جهان، دعوت شد و در سمت مدیر کل انتشارات این مرکز به کار مشغول شد. او در میهن خود به کارهای سردبیری و آموزگاری و ترجمه پرداخت و در سال ۱۸۹۵ به خاطر ترجمه رمان ((پس از ۱۰۰ سال)) اثر بلای دستگیر و به شبه جزیره کریمه تبعید شد.

غازاروس آقايان روزنامه نگار و آموزگاری روشنگر بود و بر این باور بود که باید سطح فرهنگ مردم خود را بالا برد. او هوادار سرسخت مردم سالاری بود. بیشترین شهرت آقايان به خاطر قصه‌ها و حکایاتی است که برای کودکان و نوجوانان نوشته است. او با این قصه‌ها می کوشید کودکان را به دنیای پرافسون و پر رمز و راز برده ذهن آنان را با مقولات اجتماعی و مضامین فرهنگی نوین لبریز و منور سازد.

آقايان دارای مقالات بالارزشی در باره زبانشناسی و اسلوب آموزش زبان است که به امر پیشرفت زبان ارمنی نوین (آشخارابار) کمک بسیار نمود. او مترجم چیره دستی نیز بود. از او ترجمه‌های بسیاری از شکسپیر، شیلر، هائیش هاینه، کریلوف، تولستوی و پوشکین بر جا مانده است.

آقايان در سال ۱۹۱۱ پس از عمری نوشتن و آموختن در تفلیس درگذشت.

بافنده مبتکر

در زمان پادشاهی شاه عباس، مردی با جامه درویشان از سرزمینی دور دست به شهر اصفهان آمد آن درویش در میدان بزرگ شهر با چوب خود دایره بزرگی کشید و خود در کنار آن ساکت و خاموش نشست. رهگذران نگاه می کردند و با تعجب از او می پرسیدند که تو کیستی و این که کشیده‌ای چیست؟ آیا این یک طلسم است، آیا این طلسم برای ما خیر است یا شر؟ ... اما درویش چیزی نمی گفت. همه شهر به تب و تاب افتاد که معنی این را بفهمد. سرانجام به شاه عباس خیر دادند که چنین درویش آمده است ...

شاه عباس یکی از دانشمندان خود را فرستاد تا ببیند چه خبر است و خواست درویش چیست و چرا مردم را می ترساند. آن دانشمند رفت و به درویش چنین گفت:

- ای مرد! من منظور تو را می فهمم. دایره‌ای که کشیده‌ای بدین معنی است که می خواهی آسمان را ببندی تا هیچ آبری در آنجا نباشد و باران نیاید و قحطی افتد. می دانم، می دانم، می دانم که تو می توانی این کار را بکنی. اما به ما رحم کن و این کار را نکن. هر چه بخواهی پادشاه به تو خواهد داد ...

درویش هیچ سخن نگفت و حتی به آن دانشمند نگاه نکرد. مردم با شنیدن توضیحات دانشمند بیشتر به هراس افتادند. دیگر فکر نمی کردند که شاید توضیح دانشمند درست نباشد. بر عکس، یک کلاغ چهل کلاغ می کردند و با آب و تباب برای هم تعریف می کردند و می گفتند: ((مگر خیر ندارید که این درویش قوی ترین آدم روی زمین است، که در فلان کشور سیل جاری کرده و تگرگ بارانده و همه مردم را نابود کرده است. که در بهمان کشور مدت هفت سال آسمان را بند آورده و هیچ قطره بارانی نباریده و قحطی افتاده و همه از گرسنگی همدیگر را خورده‌اند)) ... روز بعد شاه عباس یک نفر دیگر را فرستاد.

آن دانشمند رفت و چنین گفت:

- می دانم، می دانم دایره تو به معنی کشور من است. درون آن خالی است، می خواهی بگویی که طاعون می آوری و ملک ما را خالی از مردم می کنی. به ما رحم کن، رحم کن، تو را به خدا این کار را نکن. درویش باز هم ساکت بود. ترس مردم بیشتر می شد و افسانه‌های نازهای در سطح شهر رواج می یافت.

همه دانشمندان پشت سر هم پیش درویش رفتند و همه هم به جای درست کردن آبرو، چشم را کور کردند. به جای آن که تشویش مردم را از میان بردارند، آن‌ها را بیشتر ترساندند و به هراس انداختند.

۲

پادشاه فکر می کرد که کار درویش یک معمای آسان است، و از این که کسی را ندارد که این معمای ساده را حل کند احساس شرم می کرد. او غرقه در این افکار، روزی در محله ارمنی نشین اصفهان در گردش بود که ناگاه چیزی غیرعادی نظر او را جلب کرد. بر بام خانه‌ای دانه‌های گندم پهن کرده بودند برای آسیاب کردن. روی بام هیچ کس نبود، اما یک خیزران بلند بود که خود به خود تکان می خورد و گنجشک‌ها را می پراند. شاه عباس پیش خود فکر کرد که کلید معما را باید در خانه جست. پادشاه وارد خانه شد و در آنجا بافنده‌ای دید که داشت پارچه کنان می یافت.

وقتی پادشاه وارد شد، سلام کرد. بافنده به او نگاه کرد و فوراً بر پا ایستاد و سر فرود آورد و سلام را پاسخ گفت. سپس نشست و مشغول

- این سه چیز که می‌خواهم خودم پیدا می‌کنم. فقط باید برای هر یک از این‌ها یک کلاه پر از سکه طلا بیاورید. شما سه نفرید. پس هر کدام کلاه خود را پر از سکه کنید و بیاورید، تا من بروم و جواب درویش را بدهم.

دانشمندان به ناچار پذیرفتند. رفتند و سه کلاه پر از طلا آوردند و به بافنده دادند. او بنا به توصیه پادشاه آنها را اینگونه دوشید. بعد برخاست و چوبدست را به دست گرفت و یک جبه سیر گندیده و یک مرغ لنگ برداشت و پیش درویش مهیب رفت.

همه اهالی شهر جمع شدند. پادشاه و جمله امیران او هم آمدند. بافنده با درویش صحبت نکرد. ساکت و خاموش با نوک چوبدست خط عمیقی در وسط دایره کشید و دایره درویش را به دو قسمت برابر تقسیم کرد. بعد رو به روی او نشست.

درویش مدتی طولانی فکر کرد و سری جنباند. بعد یک پیاز در آورد و جلوی خود گذاشت.

بافنده بلافاصله سیر خود را بیرون آورد و جلوی خود گذاشت. درویش عصبانی شد و مشتی ارزن از جیب در آورد و در میان دایره پاشید.

بافنده مرغ را از زیر دامن بیرون آورد و فوراً غلغله‌کنان ارزن‌ها را یک یک نوک زد و خورد.

درویش تا آخر طاق‌ت نیارود. فوراً برخاست و غرغرکنان راه خود را کشید و رفت ...

شاه عباس نزدیک بافنده آمد و خواهش کرد تا جواب این معما را توضیح دهد.

بافنده گفت: ((زندگی پادشاه دراز باد؛ این مرد یک درویش دیوانه بود. خیال می‌کرد که حکیمی بسیار داناست و قادر است جهان را تصاحب کند. او با دایره‌ای که کشیده بود می‌خواست به ما بفهماند که سرتاسر مملکت ما مال اوست. من نخواستم به او بفهمانم که این دیوانگی است. فقط آنرا از وسط نصف کردم تا بگویم که نصف آن نیز مال من است او عصبانی شد و با پیاز تلخ خود به من اعلان جنگ داد. منظورش این بود که میان ما تلخی به بار خواهد آمد و جنگ در خواهد گرفت. من هم با سیر خود به او فهماندم که حتی اگر چیزی بدتر از جنگ هم اتفاق بیافتد اهل فرار نیستم. او با ارزن‌هایش مرا تهدید کرد که صاحب لشکری بی‌شمار است. اما من با مرغ خودم نشان دادم که چطور لشکر بی‌شمارش را محو و نابود می‌کنم. او پس از آن که دید نمی‌تواند ما را بترساند، بلند شد و رفت ...

اهالی شهر بسیار خوشحال شدند که بالاخره از شر قحطی و مرگ خیالی درویش راحت شدند. پس همه با هم یکصدا فریاد زدند: ((زنده باد بافنده!))

شاه عباس که پادشاهی صنعت پرور بود بافنده را بسیار ستود و پس از آن پرسید:

- گوسفندهای مرا چه کار کردی؟ آیا حسابی دوشیدی یا خیر؟ ... بافنده گفت:

- پادشاه به سلامت باد؛ حسابی دوشیدم. این هم شیر آنها بعد یک کیسه طلا جلوی پادشاه گذاشت.

پادشاه گفت: ((این طلاها ارزانی تو باد. تو راه استفاده بهتری برای آنها پیدا خواهی کرد. همین اندازه هم از خزانه من بگیری و یک کارخانه بزرگ راه بیانداز. بگذار پیشه و هنر تو در ملک من شکوفا شود. از این پس درهای قصر من همیشه به روی تو باز هستند. من همیشه پشتیبان اخلاف و قوم خردمند تو خواهم بود.))

۱۸۸۹میلادی

کار شد. در سمت راست و چپ بافنده دو گهواره قرار داشت. او وقتی شروع به بافتن کرد، گهواره‌ها همچون خیزران متحرک بالای بام شروع به حرکت کردند. بچه‌های درون گهواره نوه‌های بافنده بودند که مادرانشان در گوشه اتاق نشسته با دوک نخ‌ریسی در حال ریستن بنبه برای بافتن پارچه کتان بودند. بافنده مبتکر برای آن که عروسان خود را از کار باز ندارد، ریسمانی از سقف خانه آویخته یک سر ریسمان را به شانه‌ای بسته بود که با حرکات خود خیزران را تکان می‌داد. نخ‌هایی هم به گهواره‌ها بسته و سر آنها را به انگشتان چپ و راست خود پیچیده بود. وقتی با دست راست ماکوک را می‌انداخت، گهواره سمت راست تکان می‌خورد. وقتی با دست چپ می‌انداخت، گهواره سمت چپ شروع به جنبیدن می‌کرد. بدین ترتیب او همزمان سه کار انجام می‌داد.

پادشاه چون این همه را دید، پیش خود به ابتکار او آفرین گفت. اما نگران شد که نکند او را شناخته باشد. پادشاه برای آن که اطمینان حاصل کند، یک پرسش گنگ مطرح کرد و گفت:

- نکند؟ نکند؟ ...

بافنده پاسخ داد: - مگر؟ مگر؟

پادشاه با گفتن ((نکند، نکند)) می‌خواست به پیرمرد بفهماند که ((اگر مرا شناخته‌ای نکند به کسی چیزی بگویی. بین خودمان باشد)) و پیرمرد با گفتن ((مگر؟ مگر؟)) منظورش این بود که ((مگر من احمق هستم که چنین کاری کنم؟))

پادشاه پس از آن پرسید: ((ای استاد، توی چند هستی؟))

بافنده گفت: ((دو را گذرانده قدم توی سه گذاشتم))

پاسخ پادشاه در باره سن و سال بافنده بود. بافنده گفت که راه رفتن با دو پا را کنار گذاشته و حالا دارد با عصا راه می‌رود، که پای سومش است.

پادشاه چنین پرسش‌های گنگی مطرح نمود و پاسخ همه را به همان صورت گنگ دریافت کرد. او دید که این پیرمرد ارمنی، هم در کار و هم در سخن، مردی مبتکر و باهوش است و پیش خود فکر کرد که تنها او می‌تواند از پس درویش برآید.

پادشاه گفت: ((تو که مردی چنین مبتکر هستی، اگر چند گوسفند بفرستم می‌توانی آنها را بدوشی؟))

بافنده گفت: ((من استاد این کار هستم))

۳

پادشاه پس از دریافت این پاسخ رفت. چندی نگذشت که همه وزیر و وزرای پادشاه نزد بافنده رفتند.

بافنده پیش خود چنین گفت: ((آها! گوسفندهای پادشاه دارند می‌آیند. واقعا که حیوانات خوبی برای دوشیدن هستند.

پادشاه زمانی که به خانه رفته بود بر دانشمندان خود خشم گرفته و تهدید کرده بود که اگر نتوانند کسی را پیدا کنند که جواب درویش را بدهد، همه‌شان را بیرون خواهد کرد. وزیر وزرای پادشاه که به دست و پا افتاده بودند تصمیم گرفتند دست به دامن آن بافنده که شهرتی به هم زده بود بشوند.

دانشمندان پیش بافنده رفته قضیه درویش را تعریف کردند و گفتند: ((ای استاد بزرگ، آیا می‌توانی به این مهمان عجیب و غریب ما که مردم را به وحشت انداخته است جوابی بدهی؟))

- چرا که نه؛ می‌توانم ... اما ... اما مقداری خرج دارد. باید یک چوبدست جادویی، یک جبه سیر حیاتبخش و یک مرغ تخم طلا داشته باشم.

دانشمندان در حیرت فرو رفتند. سپس به خود آمدند و گفتند:

- ما خرج این‌ها را می‌پردازیم اما خودمان نمی‌توانیم این چیزها را که می‌خواهی پیدا کنیم.